

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 32/2018-17

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 18. januára 2018 predbežne prerokoval sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], a [REDACTED], [REDACTED], zastúpených advokátkou JUDr. Lýdiou Farbakyovou, advokátska kancelária, Floriánova 12, Prešov, vo veci namietaného porušenia základného práva vlastniť majetok podľa čl. 20 ods. 1 a 4 Ústavy Slovenskej republiky a podľa čl. 11 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd, základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a podľa čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Okresného súdu Prešov sp. zn. 14 C 280/2011 z 22. marca 2013 a rozsudkom Krajského súdu v Prešove sp. zn. 3 Co 116/2013 z 9. októbra 2013 a takto

rozhodol:

Sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED] a [REDACTED] odmieta.

Odôvodnenie:

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 6. mája 2016 doručená sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovatelia“), doplnená podaním doručeným ústavnému súdu 3. júna 2016, vo veci namietaného porušenia základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 a 4 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a podľa čl. 11 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“), základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a podľa čl. 36 ods. 1 listiny a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Okresného súdu Prešov (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 14 C 280/2011 z 22. marca 2013 (ďalej aj „napadnutý rozsudok okresného súdu“) a rozsudkom Krajského súdu v Prešove (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 3 Co 116/2013 z 9. októbra 2013 (ďalej aj „napadnutý rozsudok krajského súdu“).

2. Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že v právnej veci sťažovateľov ako žalobcov v 1. až 5. rade proti žalovaným [REDAKOVANÉ] a spol. o určenie okruhu dedičov krajský súd napadnutým rozsudkom potvrdil napadnutý rozsudok okresného súdu, ktorým okresný súd zamietol žalobu sťažovateľov, ktorou sa domáhali, aby okresný súd určil, že sťažovatelia sú dedičmi zo zákona po poručiťke [REDAKOVANÉ], rod. [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zomrelej 18. 9. 1988, a zároveň sú účastníkmi dedičského konania vedeného na okresnom súde pod sp. zn. 26 D 12/2010, prejednávaneho súdnym komisárom JUDr. Jánom Marušinom pod sp. zn. Dnot 49/2012. Ústavný súd na základe sťažnosti sťažovateľov uznesením sp. zn. III. ÚS 287/2014 z 24. apríla 2014 odmietol ich sťažnosť (podanú v zákonom stanovenej lehote 12. decembra 2013 a doručenú ústavnému súdu 18. decembra 2012) z dôvodu, že bolo podané dovolanie na Najvyššom súde Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“), o ktorom nebolo v čase podania sťažnosti rozhodnuté. Dovolací súd dovolanie uznesením sp. zn. 1 Cdo 9/2014 z 29. februára 2016 odmietol.

3. Keďže sťažovatelia už v minulosti podali ústavnému súdu identickú sťažnosť, o ktorej ústavný súd rozhodol uznesením sp. zn. III. ÚS 287/2014 z 24. apríla 2014, a teda keďže ústavnému súdu i účastníkom konania pred ním sú obsah sťažnosti, právna

argumentácia sťažovateľov a obsah napadnutých rozsudkov všeobecných súdov známe, odkazuje ústavný súd na opísané uznesenie ústavného súdu a na tomto mieste len stručne rekapituluje:

3.1 Krajský súd napadnutým rozsudkom ako správny potvrdil napadnutý rozsudok okresného súdu. Odvolací súd v odôvodnení potvrdzujúceho napadnutého rozsudku uviedol, že z pripojeného spisu bývalého Štátneho notárstva v Prešove sp. zn. D 1483/88 v pôvodnom dedičskom konaní po poručiťke [REDAKOVANÉ], rod. [REDAKOVANÉ], zomrelej 18. 9. 1988, bez zanechania závetu boli k dedeniu povolané sestry poručiťky [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], a [REDAKOVANÉ], rod. [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], a to podľa § 475 Občianskeho zákonníka účinného ku dňu smrti poručiťky, t. j. 18. septembra 1988 ako dedičky v III. zákonnej skupine. V čase prejednávania novoobjaveného majetku po poručiťke [REDAKOVANÉ], rod. [REDAKOVANÉ], (konanie vedené pred okresným súdom pod sp. zn. 26 D 12/2010) dedičia, ktorí boli účastníkmi konania v pôvodnom konaní vedenom pred Štátnym notárstvom v Prešove č. k. D 1483/88, sú nebohí, a preto dedičmi sú len právni nástupcovia po poručiťke [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ], rod. [REDAKOVANÉ]. Ďalej krajský súd uviedol, že niet pochýb o tom, že právnym nástupcom po nebohej [REDAKOVANÉ], zomrelej 13. 4. 2001, je žalovaná v 1. rade [REDAKOVANÉ], rod. [REDAKOVANÉ], keďže uvedená skutočnosť vyplýva z obsahu pripojeného dedičského spisu okresného súdu sp. zn. D 891/01, Dnot 128/2001, a právnymi nástupcami po [REDAKOVANÉ], rod. [REDAKOVANÉ], sú žalovaní v 2., 3., 4. a 5. rade. Ďalej krajský súd k odvolacím námietkam sťažovateľov ako žalobcov skonštatoval, že súdy v predmetnom konaní nijako nemohli preskúmať správnosť okruhu dedičov po poručiťke [REDAKOVANÉ], zomrelej 13. 4. 2001, pretože z pripojeného dedičského spisu okresného súdu sp. zn. D 891/01 vyplýva, že [REDAKOVANÉ] zomrela bez zanechania závetu ako slobodná a bezdetná, pričom v uvedenom spise je po poručiťke uvedená ako jediná dedička spolužijúca osoba – žalovaná v 1. rade. Uznesením okresného súdu z 26. júna 2001 sp. zn. D 891/2001 bolo dedičské konanie zastavené pre nemajetnosť poručiťky (§ 175h ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku).

3.2 Podľa sťažovateľov je evidentné, že všeobecné súdy v predmetnej právnej veci sťažovateľov nepostupovali v súlade s platnými právnymi predpismi, ich výklad vykonali

úplne neprijateľne a nelogicky a sťažovateľom odobrali ich zákonný nárok, a to zdediť majetok po ich právnych predchodcoch, a to nesprávnym, úplne nelogickým výkladom platných právnych predpisov. Sťažovatelia sú podľa ich presvedčenia zákonnými dedičmi v III. dedičskej skupine po poručiťke [REDACTED] podľa právneho predpisu účinného ku dňu jej smrti (§ 475 ods. 2 Občianskeho zákonníka), a to právom svojho nebohého otca [REDACTED], brata [REDACTED], keďže v čase prejednávania novoobjaveného majetku po [REDACTED], rod. [REDACTED], ktorej zákonnou dedičkou v pôvodnom dedičskom konaní bola [REDACTED] (ako aj sestra [REDACTED], rod. [REDACTED]), ktorá už nežije, sú nielen jej zákonnými dedičmi pri aplikácii § 475 ods. 2 Občianskeho zákonníka účinného v čase jej smrti (13. apríla 2001), ale súčasne aj zákonnými dedičmi po [REDACTED], rod. [REDACTED]. Podľa mienky sťažovateľov všeobecné sudy boli povinné aplikovať ustanovenia § 475 ods. 2 Občianskeho zákonníka účinné ku dňu smrti [REDACTED] (13. apríla 2001). Sťažovatelia sú presvedčení o tom, že konajúce sudy porušili ich základné právo zakotvené v čl. 20 ústavy. Podľa sťažovateľov pochybný, nesprávny a arbitrárny je preto názor krajského súdu vyslovený v potvrdzujúcom napadnutom rozsudku, že sudy v predmetnom konaní nijako nemohli preskúmavať správnosť okruhu dedičov po poručiťke [REDACTED], zomrelej 13. 4. 2001, keďže v uvedenom dedičskom spise sp. zn. D 891/01 je po poručiťke uvedená ako jediná dedička spoloživúca osoba, ktorá s poručiťkou žila v spoločnej domácnosti 41 rokov – žalovaná v 1. rade. Ako odvolací súd dospel k právnomu záveru, že žalovaná v 1. rade je, resp. bola jedinou dedičkou po poručiťke [REDACTED], krajský súd podľa názoru sťažovateľov žiadnym spôsobom neodôvodnil. Sťažovatelia uvádzajú, že nie je možné vyslovený právny názor akceptovať a argumentácia odvolacieho súdu v žiadnom prípade nemôže obstať, ak v zastavujúcom uznesení okresného súdu v dedičskej veci po nebohej [REDACTED] sp. zn. D 891/01, Dnot 128/01 z 26. júna 2001 je uvedené, že ako dedička zo zákona prichádza do úvahy [REDACTED], rod. [REDACTED], a nie, že táto je jedinou dedičkou.

4. Sťažovatelia navrhli, aby ústavný súd o ich sťažnosti nálezom takto rozhodol:

„Právo sťažovateľov ... garantované v čl. 46 ods. 1 a čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd, čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane

ľudských práv a základných slobôd a čl. 11 ods. Listiny základných práv a slobôd rozsudkom Krajského súdu v Prešove č.k. 3Co/(116; pozn.)/2013 zo dňa 09.10.2013 v spojení s rozsudkom Okresného súdu v Prešove č.k. 14C/280/2011 zo dňa 22.03.2013 bolo porušené a zruší rozsudok Krajského súdu v Prešove č.k. 3Co/(116; pozn.)/2013 zo dňa 09.10.2013 v spojení s rozsudkom Okresného súdu v Prešove č.k. 14C/280/2011 zo dňa 22.03.2013 a zaviazke Krajský súd v Prešove k náhrade trov konania vo výške 1.389,95 €.. “

II.

5. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

6. O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti možno hovoriť vtedy, ak namietaným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom orgánu verejnej moci nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným rozhodnutím, opatrením alebo

iným zásahom orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať tú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (porov. napr. I. ÚS 105/06, II. ÚS 66/2011, III. ÚS 155/09, IV. ÚS 35/02).

III.

7. Čo sa týka napadnutého rozsudku okresného súdu, ústavný súd poukazuje, že uznesením sp. zn. III. ÚS 287/2014 z 24. apríla 2014 odmietol identickú sťažnosť sťažovateľov smerujúcu proti napadnutému rozsudku okresného súdu z dôvodu nedostatku právomoci na jej prerokovanie, keďže proti napadnutému rozsudku okresného súdu sťažovatelia mali v zmysle platného práva k dispozícii efektívny prostriedok nápravy, a to odvolanie, o ktorom bol oprávnený rozhodnúť krajský súd. Na tomto právnom stave (a podmienke konania proti napadnutému rozsudku okresného súdu) sa nič nezmenilo (a zmeniť nemohlo) ani po podaní dovolania a rozhodnutí najvyšším súdom o ňom. Preto je potrebné v tejto časti sťažnosti na ňu nazerať ako na vec právoplatne rozhodnutú (res iudicata) a je nutné ju v zmysle § 24 písm. a) zákona o ústavnom súde v spojení s § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietnuť ako neprípustnú.

8. K napadnutému rozsudku krajského súdu ústavný súd v úvode uvádza, že ústavný súd, ktorého úlohou je v zmysle čl. 124 ústavy ochrana ústavnosti, nie je alternatívnou a ani ďalšou opravnou inštanciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov (podobne už II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96). V dôsledku toho sa úloha ústavného súdu obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti interpretácie a aplikácie zákonov všeobecnými súdmi (vrátane ich procesného postupu) s ústavou alebo medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách (porov. I. ÚS 17/01, II. ÚS 137/08, III. ÚS 328/08, IV. ÚS 11/2010). Skutkové alebo právne závery všeobecného súdu môžu byť preto predmetom kontroly zo strany ústavného súdu zásadne len vtedy, ak by boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a teda z ústavného hľadiska neospravedliteľné a

neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (porov. I. ÚS 12/05, II. ÚS 410/06, III. ÚS 119/03, IV. ÚS 238/07).

8.1 K formálnej stránke postupu a vydania napadnutého rozsudku krajského súdu ústavný súd potom uvádza, že krajský súd postupoval podľa procesnoprávnych predpisov vzťahujúcich sa na rozhodovanie o odvolaní (t. j. podľa príslušných ustanovení v tom čase platného a účinného Občianskeho súdneho poriadku), aplikoval na vec sa vzťahujúce právne normy, napadnutý rozsudok bol vydaný vo forme predpokladanej zákonom a obsahuje zákonom predpísané náležitosti.

8.2 K materiálnej stránke napadnutého rozsudku krajského súdu ústavný súd konštatuje, že pri predbežnom prerokovaní sťažnosti nezistil v skutkových a právnych záveroch napadnutého rozsudku nič ústavne nekonformné, čo by nasvedčovalo ich arbitrárnosti alebo ústavnej neakceptovateľnosti.

8.3 Krajský súd sa pri odôvodňovaní svojich právnych záverov zaoberal (i) aplikovateľnou právnou úpravou vzťahujúcou sa na dedičské konanie po smrti poručiťky v čase jej smrti, ako aj na vec sťažovateľov, (ii) otázkou účastníkov konania pri dodatočnom prejednaní dedičstva, (iii) obsahom pripojeného spisu bývalého Štátneho notárstva v Prešove sp. zn. D 1483/88, (iv) prejednaním novoobjaveného majetku po poručiťke [REDACTED], rod. [REDACTED], v konaní vedenom pred okresným súdom pod sp. zn. 26 D 12/2010.

8.4 Ústavný súd hodnotí, že krajský súd odpovedal na ťažiskové premenné vo veci sťažovateľov. Uvedené závery krajského súdu nemožno z pohľadu ústavného súdu považovať vzhľadom na skutkový a právny stav vo veci za zjavne nelogické, arbitrárne či neodôvodnené alebo vzhľadom na princípy práva na súdnu ochranu a práva na spravodlivé súdne konanie ústavne neudržateľné. Krajský súd správne vyhodnotil, že sťažovatelia ako žalobcovia v 1. až 5. rade a žalované v 1. a 6. rade sú deti [REDACTED], [REDACTED], zomrelého 21. 12. 1981, ktorý bol bratom poručiťky [REDACTED], a že v čase smrti poručiťky [REDACTED] (zomrelej 18. 9. 1988) neexistoval právny predpis, ktorý by umožňoval v III. dedičskej skupine dediť aj deťom súrodencov poručiťka tak, ako je to v súčasnosti na základe právnej úpravy prijatej s účinnosťou od 1. januára

1992, kedy podľa tohto znenia bol do § 475 Občianskeho zákonníka subsumovaný odsek 2, podľa ktorého, ak niektorý zo súrodencov poručiťa nededí, nadobúdajú jeho dedičský podiel rovnakým dielom jeho deti. Poručiťka [REDAKOVANÉ] zomrela 18. septembra 1988, keď už brat poručiťky [REDAKOVANÉ] nežil, a preto na základe právnej úpravy platnej v deň smrti poručiťky dedili len jej dve žijúce sestry.

8.5 Tieto závery krajského súdu sú vzhľadom na právny a skutkový stav vo veci sťažovateľov súladné aj s princípmi vzťahujúcimi sa na ochranu vlastníckeho práva podľa čl. 20 ods. 1 a 4 ústavy a čl. 11 ods. 1 listiny.

8.6 Závery krajského súdu a ich odôvodnenie je preto nutné považovať za výraz autonómneho súdneho rozhodovania, do ktorého ústavný súd nie je oprávnený v tomto prípade zasahovať.

8.7. Z týchto dôvodov ústavný súd odmietol sťažnosť v tejto časti podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 18. januára 2018